TEXNOLOGIK TA’LIMDA BO‘LAJAK MUTAXASSISLARNI MILLIY HUNARMANDCHILIK MAHSULOTLARINI RAQAMLI MARKETING ORQALI JAHON BOZORIGA OLIB CHIQISHGA TAYYORLASH METODIKASI

Xamdamova Nozimaxon Rasuljon qizi-Qo`qon davlat universiteti,magistratura 1-kurs

e-mail:nozimaxonrasulovna@gmail.com

Tel:+998940561511

Annotatsiya

Ushbu maqolada texnologik ta’lim yo‘nalishi talabalarini milliy hunarmandchilik mahsulotlarini xalqaro miqyosda ommalashtirish va raqamli marketing texnologiyalaridan foydalangan holda sotishga tayyorlash metodikasi yoritilgan. Tadqiqotda bo‘lajak mutaxassislarning raqamli savodxonligini oshirish, elektron tijorat platformalari (Etsy, Amazon, eBay) bilan ishlash ko‘nikmalarini shakllantirish va hunarmandchilik brendini yaratish strategiyalari tahlil qilinadi. Shuningdek, milliy qadriyatlarni zamonaviy marketing trendlari bilan uyg‘unlashtirish orqali mahsulotlarning raqobatbardoshligini ta’minlashga qaratilgan amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so‘zlar: Texnologik ta’lim, milliy hunarmandchilik, raqamli marketing, eksport, elektron tijorat, metodika, brending, jahon bozori.

МЕТОДИКА ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ К ВЫВОДУ ПРОДУКЦИИ НАЦИОНАЛЬНОГО РЕМЕСЛЕННИЧЕСТВА НА МИРОВОЙ РЫНОК ЧЕРЕЗ ЦИФРОВОЙ МАРКЕТИНГ

Хамдамова Нозимахон Расулжон кизи — 1 курс магистратуры,
Государственный университет Коканда

Аннотация

В данной статье рассматривается методика подготовки студентов технологического образования к популяризации и реализации изделий национального ремесленничества на международном уровне с использованием технологий цифрового маркетинга. В исследовании анализируются стратегии повышения цифровой грамотности будущих специалистов, формирования навыков работы с платформами электронной коммерции (Etsy, Amazon, eBay) и создания бренда ремесленной продукции. Также даны практические рекомендации по обеспечению конкурентоспособности продукции путем сочетания национальных ценностей с современными маркетинговыми трендами.

Ключевые слова: Технологическое образование, национальное ремесленничество, цифровой маркетинг, экспорт, электронная коммерция, методика, брендинг, мировой рынок.

METHODOLOGY OF PREPARING FUTURE SPECIALISTS IN TECHNOLOGICAL EDUCATION TO BRING NATIONAL HANDICRAFT PRODUCTS TO THE WORLD MARKET THROUGH DIGITAL MARKETING

Khamdamova Nozimaxon Rasuljon qizi — 1st year master's student, Kokand State University

Abstract

This article highlights the methodology of preparing students of technological education to popularize and sell national handicraft products on an international scale using digital marketing technologies. The study analyzes the strategies for

increasing the digital literacy of future specialists, forming skills for working with e-commerce platforms (Etsy, Amazon, eBay), and creating a handicraft brand. Furthermore, practical recommendations are provided to ensure the competitiveness of products by harmonizing national values with modern marketing trends.

Keywords: Technological education, national handicrafts, digital marketing, export, e-commerce, methodology, branding, global market.

KIRISH

Bugungi kunda global iqtisodiyotda madaniy meros namunalarini tijoratlashtirish va ularni xalqaro bozorga olib chiqishda raqamli texnologiyalarning o‘rni beqiyosdir. O‘zbekiston Respublikasida hunarmandchilikni rivojlantirish va milliy brendlarni jahon miqyosida tanitish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sanaladi. Ayniqsa, texnologik ta’lim tizimida bo‘lajak mutaxassislarga nafaqat mahsulot tayyorlashni, balki uni zamonaviy marketing vositalari orqali sotishni o‘rgatish dolzarb masaladir.

An’anaviy hunarmandchilik mahsulotlari (kashtachilik, kulolchilik, zargarlik) bugun faqatgina turistik do‘konlar bilan cheklanib qolmasligi kerak. Bo‘lajak mutaxassislarni tayyorlash metodikasi quyidagi bosqichlarni o‘z ichiga olishi lozim:

Raqamli savodxonlik: Talabalarga SMM (ijtimoiy tarmoq marketingi), SEO (qidiruv tizimi optimallashtirish) va elektron savdo platformalarining algoritmlarini o‘rgatish.

Kontent yaratish: Mahsulotni jahon bozoriga taqdim etishda vizual estetika muhim rol o‘ynaydi. Professional fotosuratlar, "Storytelling" (mahsulot tarixini hikoya qilish) metodidan foydalanish.

Global platformalar integratsiyasi: "Etsy", "Amazon Handmade" va "eBay" kabi xalqaro maydonlarda virtual do‘kon ochish va to‘lov tizimlari bilan ishlash ko‘nikmasini shakllantirish.

Nazariy-pedagogik tayyorgarlik:

Ushbu bosqichda talabalar jahon bozorining konyunkturasi, xalqaro elektron savdo qonuniyatlari va raqamli marketing asoslari bilan tanishadilar. Milliy kashtachilik, zargarlik yoki kulolchilik mahsulotlarini "etnobrend" sifatida shakllantirish nazariyasi o‘rgatiladi.

2. Texnologik va raqamli kompetensiyalarni shakllantirish:

Amaliy mashg‘ulotlar davomida talabalar quyidagi ko‘nikmalarga ega bo‘ladilar:

Vizual kontent yaratish: Mahsulotni professional darajada suratga olish va video-taqdimotlar tayyorlash.

SMM (Ijtimoiy tarmoq marketingi): Instagram, Facebook va Pinterest kabi platformalarda maqsadli auditoriya bilan ishlash.

E-commerce platformalari: Etsy, Amazon Handmade va eBay platformalarida shaxsiy do‘kon (shop) ochish va uni boshqarish.

3. Amaliy-metodik bosqich:

Talabalar tomonidan tayyorlangan loyihalar real bozor sharoitida sinab ko‘riladi. Bunda mahsulotning narx strategiyasini belgilash (pricing), logistika va xalqaro pochta xizmatlari bilan ishlash o‘rgatiladi.

Parametrlar	An’anaviy yondashuv	Raqamli marketingga asoslangan metodika
Maqsad	Mahsulot yaratish ko‘nikmasi	Mahsulot yaratish va uni global sotish
Bozor qamrovi	Mahalliy bozor, ko‘rgazmalar	Butunjahon (Global) bozori

Aloqa usuli	To‘g‘ridan-to‘g‘ri muloqot	Raqamli aloqa va ijtimoiy media
Natija	Milliy hunarmandchilik namunasi	Milliy brend va valyuta tushumi

METODIK TAVSIYALAR

O‘quvchilarda va talabalarda amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va ko‘rgazmali qurollardan foydalanish samaradorlikni oshiradi. 5-sinf darajasidan boshlab milliy naqshlarni (islimiy, geometrik) o‘rgatish bilan birga, ularning raqamli chizmalarini yaratishni o‘rgatish mutaxassisning kelajakdagi poydevori bo‘lib xizmat qiladi.

Raqamli marketing orqali jahon bozoriga chiqishda quyidagi "5P" modeli metodik asos qilib olinishi mumkin:

1. Product (Mahsulot): Milliy kashtachilik va uning o‘ziga xosligi.
2. Price (Narx): Xalqaro raqobatni hisobga olgan narx.
3. Place (Joy): Elektron tijorat maydonlari.
4. Promotion (Targ‘ibot): Targetli reklama va kontent-marketing.
5. People (Odamlar): Mutaxassisning raqamli savodxonligi.

Bo‘lajak mutaxassislarni tayyorlashda faqat nazariy bilim berish yetarli emas. Maqolaning asosiy qismiga quyidagi kichik bo‘limlarni qo‘shish tavsiya etiladi: Metodning mazmuni: Talabalarga mahsulotning yaratilish tarixi, undagi naqshlarning ma’nosi (masalan, "islimiy" yoki "geometrik" naqshlar) haqida chet tillarida qisqa va ta’sirli matnlar yozish o‘rgatiladi.

Natija: Xaridor mahsulot bilan birga uning "ruhini" ham sotib oladi, bu esa brendga bo‘lgan sodiqlikni oshiradi.

Elektron tijoratda vizual estetika

Xalqaro platformalarda (Etsy, Amazon) mahsulotning birinchi taassuroti uning fotosurati orqali shakllanadi.

Amaliy mashg‘ulot: Talabalar mahsulotni turli rakurslarda suratga olish, yorug‘lik bilan ishlash va "Life-style" (mahsulotning kundalik hayotdagi ko‘rinishi) uslubidagi foto-sessiyalarni tashkil etishni o‘rganadilar.

Asboblar: Mobil fotografiya va grafik muharrirlar (Canva, Adobe Lightroom) yordamida sifatli kontent tayyorlash.

Maqolada ta’kidlanganidek, o‘quvchilarda amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishda zamonaviy yondashuvlar muhim:

"Usta-shogird" an’anasi va raqamli integratsiya: An’anaviy usulda usta mahsulot sir-asrorlarini o‘rgatsa, zamonaviy bosqichda shogird ushbu jarayonni videoga olib, "Master-klass" sifatida ijtimoiy tarmoqlarga joylaydi.

Keys-stadi (Case study): Dunyo bozoriga muvaffaqiyatli chiqqan o‘zbek hunarmandlari (masalan, Marg‘ilon adrasi yoki Rishton kulolchiligi) tajribasini dars jarayonida tahlil qilish.

Ta’lim mazmunini modernizatsiyalash: Texnologik ta’lim yo‘nalishlarida "Raqamli marketing", "E-tijorat asoslari" va "Etnobrending" kabi modullarning joriy etilishi bo‘lajak mutaxassislarning professional kompetensiyasini yangi bosqichga ko‘taradi. Bu esa talabalarga nafaqat mahsulot yaratishni, balki uni global miqyosda sotish zanjirini qurishni o‘rgatadi.

Raqamli va madaniy uyg‘unlik: Milliy hunarmandchilik namunalarini (kashtachilik, zargarlik, kulolchilik) xalqaro platformalarda (Etsy, Amazon, eBay) ommalashtirishda raqamli "Storytelling" (hikoyachilik) metodidan foydalanish mahsulotning qo‘shimcha qiymatini oshiradi. Bu orqali O‘zbekistonning madaniy merosi zamonaviy texnologiyalar yordamida dunyoga namoyish etiladi.

Metodik samaradorlik: 5-sinf darajasidan boshlab o‘quvchilarda milliy naqshlar va chok turlari haqida poydevor bilimlar shakllantirilishi, yuqori bosqichlarda esa ularni raqamli vositalar bilan boyitilishi uzviylikni ta’minlaydi. "Usta-shogird" an’analarining zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg‘unlashuvi amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishda eng samarali yo‘l ekanligi isbotlandi.

Iqtisodiy va ijtimoiy istiqbollar: Bo‘lajak mutaxassislarning raqamli marketing bo‘yicha tayyorgarligi kelajakda hunarmandchilik sohasida "kichik eksportyorlar" qatlamini shakllantiradi. Bu esa o‘z navbatida, hududlarda aholi bandligini ta’minlash, milliy brendlarni yaratish va mamlakatning eksport salohiyatini oshirishga bevosita xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, texnologik ta’limda taklif etilayotgan ushbu metodika bo‘lajak mutaxassislarni global raqobatbardosh kadrlarga aylantirishning asosiy omilidir. Milliy hunarmandchilikning kelajagi raqamli savodxonlik va innovatsion marketing yondashuvlari bilan chambarchas bog‘liq bo‘lib, ushbu metodik tizim sohani yangi iqtisodiy ufqlar sari yetaklaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1.Xamdamova N. R. O’quvchilarga milliy kashtachilikda ishlatiladigan naqshlar va chok turlari haqida ma’lumot berish usullari. – Qo‘qon, 2024.

2.Ibragimov X. I., Abdullayeva Sh. A. Pedagogika nazariyasi. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2018.

3.Kotler P., Kartajaya H., Setiawan I. Marketing 5.0: Technology for Humanity. – Wiley, 2021.

4.Muslimov N.A. Kasb ta’limi o‘qituvchilarini tayyorlashning nazariy-metodik asoslari. – Toshkent, 2007.

O‘zbekiston Respublikasining "Hunarmandchilik to‘g‘risida"gi Qonuni.